



ČESKÁ REPUBLIKA

## ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Rychlého a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Faisala Husseiniho v právní věci žalobkyně: **V. V. H.**, zastoupená JUDr. Ivou Repa Kremplovou, advokátkou se sídlem Okružní 433/1, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo náměstí 449/3, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 3. 2025, č. j. 32 A 21/2023 - 79,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

### Odůvodnění:

#### I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 7. 8. 2023, č. j. JMK 106130/2023, zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Kyjov ze dne 9. 5. 2023, č. j. OSV555568/23/276 (dále jen „*prvostupňové rozhodnutí*“).

[2] Prvostupňovým rozhodnutím byla žalobkyně uznána vinnou ze spáchání přestupku podle § 59 odst. 1 písm. h) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (dále jen „*zákon o sociálně-právní ochraně dětí*“). Žalobkyně se přestupku měla dopustit tím, že proti svému nezletilému synovi J. H., nar. X (dále také „*nezletilý*“ nebo „*syn žalobkyně, resp. stěžovatelky*“), použila nepřiměřený výchovný prostředek, neboť minimálně v období od 1. 8. 2021 do 28. 2. 2022, v přesně nezjištěných časech, v rodinném domě na adrese Ž.,

opakovaně, minimálně dvakrát týdně, trestala nezletilého tak, že ho bouchala vařečkou po zadku.

[3] Za spáchání přestupku bylo žalobkyni uloženo napomenutí dle § 35 písm. a) a § 45 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „*zákon o odpovědnosti za přestupky*“). Současně byla žalobkyni uložena povinnost nahradit náklady spojené s projednáním přestupku ve výši 1 000 Kč.

## II. Řízení před krajským soudem

[4] Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně žalobu ke Krajskému soudu v Brně (dále jen „*krajský soud*“), který ji rozsudkem ze dne 31. 3. 2025, č. j. 32 A 21/2023 - 79, zamítl jako nedůvodnou.

[5] Krajský soud uvedl, že žalobkyni bylo kladeno za vinu spáchání přestupku podle § 59 odst. 1 písm. h) zákona o sociálně-právní ochraně dětí, který obsahuje neurčitý právní pojem *nepřiměřený výchovný prostředek*. Zákonodárce užitím neurčitých pojmů dává orgánu aplikujícímu právní předpis prostor, aby posoudil, zda konkrétní situace patří do rozsahu neurčitého pojmu. Dodal také, že podle § 884 odst. 2 občanského zákoníku lze výchovné prostředky použít pouze v míře, která je přiměřená okolnostem, neohrožuje zdraví dítěte ani jeho rozvoj a *nedotýká se lidské důstojnosti dítěte*. V „*argumentační rovině*“ správní orgány přihlížely také k Úmluvě o právech dítěte a dalším zdrojům mezinárodního práva.

[6] Dále krajský soud odkázal na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „*ESLP*“), dle níž jakýkoliv fyzický trest dětí má vždy ponižující charakter, jedná se tedy o zásah do důstojnosti dítěte. Krajský soud citoval také usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2020, č. j. 8 Tdo 1206/2020, podle něž oprávnění rodičů použít přiměřených výchovných prostředků jsou omezena tím, že se rodič *nesmí dotknout důstojnosti dítěte*, přičemž tělesným trestem je do důstojnosti dítěte zasaženo vždy.

[7] Krajský soud připustil, že ve vnitrostátní právní úpravě není zákaz fyzického trestání nezletilých explicitně zakotven. Vnitrostátní úprava však výslovně uvádí, že rodič je oprávněn použít výchovné prostředky pouze v podobě a míře, která se nedotýká lidské důstojnosti dítěte. Z judikatury ESLP (například z rozsudku ze dne 3. 10. 2017, ve věci č. 23022/13, *D. M. D. proti Rumunsku*) či Nejvyššího soudu (viz předcházející odstavec tohoto rozsudku) pak vyplývá, že jakýkoliv tělesný trest má vždy ponižující charakter. Jedná se tedy o nepřipustný zásah do důstojnosti dítěte, který dle § 884 odst. 2 občanského zákoníku a čl. 10 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „*Listina*“) nelze akceptovat. Zákaz ponižujícího trestu je zakotven v čl. 3 Evropské úmluvy o lidských právech (dále jen „*Úmluva*“).

[8] Podle krajského soudu není pravdou, že správní orgány „*vůbec neposuzovaly*“ přiměřenost výchovného prostředku, jak žalobkyně namítala v žalobě; je ale nutné rozlišit, v jaké rovině k posuzování přiměřenosti došlo. Krajský soud uvedl, že správní orgány konstatovaly, že se jednalo o tělesný trest zasahující do důstojnosti nezletilého, a proto šlo o nepřiměřený výchovný prostředek. V této rovině se správní orgány podle krajského soudu správně zabývaly přiměřeností výchovného prostředku. Krajský soud naproti tomu dodal, že správní orgány nemohly posuzovat již to, zda byla síla, intenzita a způsob provedení

pokračování

tělesného trestu přiměřená situaci, za které k němu žalobkyně přistupovala (tedy pokud nezletilý „zlobil“). Pokud by tak správní orgány učinily a pokusily by se přiměřenost tělesného trestu v tomto směru posuzovat, připustily by tím, že tělesné tresty mohou být za některých situací přiměřené. Tak tomu s ohledem na jejich ponižující charakter není. Zasažení do lidské důstojnosti nezletilého nemůže být přiměřeným výchovným prostředkem.

[9] Nakonec krajský soud uvedl, že žalovaný dostatečně vypořádal námitky žalobkyně týkající se použitého nástroje při trestání a období, ve kterém mělo k trestání nezletilého docházet. Krajský soud souhlasil se žalovaným, že charakter nástroje použitého při trestání nezletilého nebyl určující. Nemělo význam, zda šlo o dřevěnou vařečku, jak uvedly správní orgány, či „*lehkou dřevěnou obracečku*“, jak tvrdila žalobkyně. Navíc podle krajského soudu je vařečka širší pojem, pod který může spadat i dřevěná obracečka. Pro odpovědnost žalobkyně za přestupek postačovalo zjištění, že vůči nezletilému používala tělesný trest.

### III. Kasační argumentace

[10] Proti rozsudku krajského soudu podává žalobkyně (dále jen „*stěžovatelka*“) kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „*s. ř. s.*“).

[11] Stěžovatelka uvádí, že krajský soud na základě § 884 odst. 2 občanského zákoníku, čl. 10 odst. 1 Listiny a judikatury ESLP a Nejvyššího soudu vyložil neurčitý právní pojem *nepřiměřený výchovný prostředek* tak, že pod jeho obsah spadá každý tělesný trest. Pomocí tohoto výkladu dovodil, že je skutková podstata přestupku podle § 59 odst. 1 písm. h) zákona o sociálně-právní ochraně dětí naplněna, je-li zjištěno, že byl vůči dítěti použit tělesný trest. Stěžovatelka se domnívá, že při výkladu uvedeného ustanovení krajský soud pochybil, napadený rozsudek je proto nezákonný. Krajský soud podle stěžovatelky dospěl k nesprávnému závěru, že každý tělesný trest použitý vůči dítěti spadá pod neurčitý právní pojem *nepřiměřený výchovný prostředek*. Stěžovatelka naopak tvrdí, že do obsahu neurčitého právního pojmu *nepřiměřený výchovný prostředek* spadá jen tělesný trest použitý vůči dítěti, který je nepřiměřený.

[12] Stěžovatelka odkazuje na komentář k § 59 zákona o sociálně-právní ochraně dětí (ROGALEWICZOVÁ, Romana, CILEČKOVÁ, Kateřina, KAPITÁN, Zdeněk, DOLEŽAL, Martin a kol. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 651, marg. č. 12.), z něhož vyplývá, že tělesné trestání jako výchovný prostředek není výslovně zakázáno. Zmiňuje také judikaturu Nejvyššího správního soudu k problematice správního trestání. Podle rozsudku ze dne 12. 8. 2021, č. j. 6 Afs 269/2019 - 48, skutkové podstaty deliktů (trestních i správních) nelze vykládat rozšiřujícím způsobem, a rozšiřovat tak odpovědnost adresátů veřejné moci, je třeba zohlednit zásadu *in dubio pro libertate*. Z rozsudků ze dne 28. 7. 2005, č. j. 5 Afs 151/2004 - 73, nebo ze dne 27. 6. 2023, č. j. 8 As 3/2021 - 45, pak vyplývá, že v případě, kdy právní úprava svojí nejednoznačností umožňuje několik možných výkladů a postupů, nelze při výkonu veřejné správy při respektování čl. 2 odst. 3 Ústavy aplikovat takový výklad, který jde k tíži jednotlivce (*in dubio mitius*).

[13] Dále stěžovatelka uvádí, že si je vědoma § 109 odst. 5 s. ř. s., dle něhož ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud nepřihlíží. Přesto odkazuje na zdroje, které se ve společenském diskurzu objevily v době od podání žaloby a jsou pro výklad neurčitěho pojmu *nepřiměřený výchovný prostředek* významné. Jedná se například o aktualitu Ministerstva spravedlnosti ze dne 13. 6. 2024, z níž se mimo jiné podává: „*Evropský výbor pro sociální práva shledal, že v českém právním řádu není výslovně ani prostřednictvím jasné a přesné judikatury zakotvena nepřijatelnost všech forem tělesných trestů na dětech, které mohou ovlivnit jejich fyzickou integritu, důstojnost, rozvoj a duševní pohodu. Zákonná úprava tedy výslovně nezakazuje tělesné tresty z výchovných důvodů a postihuje jen takové, které dosáhnou zvláštního stupně závažnosti, čímž Česká republika porušuje článek 17 Evropské sociální charty.*“ Také na základě uvedeného se stěžovatelka domnívá, že § 59 odst. 1 písm. h) zákona o sociálně-právní ochraně dětí prostřednictvím neurčitěho právního pojmu *nepřiměřený výchovný prostředek* nepostihuje každý tělesný trest použitý vůči dítěti *per se*, ale jen tělesný trest použitý vůči dítěti, který v konkrétním případě dosáhne stupně nepřiměřenosti.

[14] Krajský soud podle stěžovatelky pochybil v tom ohledu, že při existenci dvou odlišných, avšak srovnatelně relevantních výkladů § 59 odst. 1 písm. h) zákona o sociálně-právní ochraně dětí, v rozporu se zásadou *in dubio mitius* nezvolil takový výklad, který by v co nejmenší možné míře zasáhl do základního práva stěžovatelky (v této souvislosti odkazuje na usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 6. 2024, sp. zn. IV. ÚS 1880/23). Krajskému soudu stěžovatelka také vytýká, že neaplikoval test proporcionality, jímž by poměřil základní právo stěžovatelky, dle něž není přestupku a trestu bez zákona, s veřejným zájmem státu na ochraně dětí. V rozporu se zásadou *nullum crimen sine lege certa* krajský soud prosadil takový výklad neurčitěho právního pojmu *nepřiměřený výchovný prostředek*, jímž odpovědnost stěžovatelky rozšířil. Dále stěžovatelka namítá, že krajský soud rozhodl nepředvídatelně, jestliže zvolil takový výklad, který nekoresponduje s komentářovou literaturou, odborným diskursem zdůrazňujícím dosavadní absenci zákazu a postihu jakéhokoli fyzického trestání dětí ani diskusemi, které na uvedené téma zaznívají ve veřejném prostoru.

[15] Stěžovatelka nesouhlasí s krajským soudem, že se správní orgány nemusely zabývat přiměřeností tělesného trestu. Je přesvědčena, že „*maximálně dvojí uhození na zadek lehkou dřevěnou obracečkou 1x až 2x týdně, v rozmezí dvou měsíců, za situace střídavé péče, kdy nezletilý byl se stěžovatelkou pouze každý sudý týden (k prokazování této skutečnost v soudním řízení vizte níže), aplikované jako zcela krajní prostředek a v reakci na vulgární a brachiálně agresivní chování nezletilého*“ není nepřiměřeným výchovným prostředkem. Žalovaný byl povinen se ve svém rozhodnutí vypořádat s odvolacími námitkami stěžovatelky, které směřovaly k upřesnění toho, jaký nástroj, v jakém časovém období a za jakých situací stěžovatelka použila (§ 68 odst. 1 správního řádu), bez ohledu na to, že byly tyto námitky konkretizovány až v průběhu odvolacího řízení (§ 97 odst. 1 věta první zákona o odpovědnosti za přestupky). Protože žalovaný nerespektoval uvedená procesní pravidla, jeho rozhodnutí je nepřezkoumatelné a nezákonné.

[16] Podle stěžovatelky není správný závěr krajského soudu, že se žalovaný vypořádal s její odvolací námitkou, že tělesný výchovný prostředek používala jen v období dvou měsíců. Vypořádání odvolací námitky na straně 14 rozhodnutí žalovaného je podle ní nedostatečné.

pokračování

[17] Stěžovatelka nesouhlasí s krajským soudem ani v tom, že žalobní námitka ohledně absentující *samovykonatelnosti* čl. 19 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte nebyla relevantní. Relevantní podle ní byla, neboť žalovaný i správní orgán prvního stupně dovodili přednostní aplikaci čl. 19 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte. Na základě předností aplikace Úmluvy o právech dítěte správní orgány shledaly odpovědnost stěžovatelky za přestupek podle § 59 odst. 1 písm. h) zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

[18] Stěžovatelka také namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů, neboť krajský soud se nevyjádřil k jejím důkazním návrhům a neodpověděl na některé její žalobní námitky. V této souvislosti odkazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu k otázce opomenutých důkazů.

[19] Co se týče opomenutých důkazů, stěžovatelka tvrdí, že navrhovala, aby krajský soud vyslechl ji a jejího manžela M. V. Jejich výpovědi měly prokázat, že (1) negativní chování nezletilého postupně gradovalo a kulminovalo v období prosinec 2021 až leden 2022, v tomto dvouměsíčním období stěžovatelka použila výchovný prostředek jako krajní možnost v případě, že se bránila nezletilému, který ji a M. V. napadal a demoloval celou domácnost, a že (2) nástroj, který stěžovatelka používala k trestání nezletilého, byla „*lehká dřevěná obracečka*“, nikoli vařečka. Dále stěžovatelka navrhovala v řízení před krajským soudem provést dokazování lékařskou zprávou ze dne 5. 10. 2022 a rozsudkem Okresního soudu v Hodoníně ze dne 9. 8. 2021, č. j. 0 NC 675/2021 - 44, o úpravě výchovy a výživy pro dobu před a po rozvodu manželství a úpravě styku nezletilého a jeho sestry s rodiči (těmito důkazy stěžovatelka chtěla prokázat přiměřenost výchovného prostředku). Stěžovatelka krajskému soudu vytýká, že navrhované důkazy neprovedl a ani nevysvětlil, proč tak učinil. V odstavci 17 rozsudku krajský soud pouze rozepsal větu: „*Soud ve věci nařídil soudní jednání na*“, kterou nedokončil.

[20] Nakonec stěžovatelka uvádí, že se krajský soud nevypořádal s její žalobní námitkou uvedenou v odstavci 9 žaloby, podle níž: „*Dle literatury za nepřiměřený výchovný prostředek je zcela jednoznačně považováno hrubé násilí. V odborných diskuzích však neexistuje shoda v tom, zda sem je nutné zařadit veškeré fyzické tresty. Česká společnost je v tomto směru značně tolerantní (...) a fyzické násilí jako výchovný prostředek vůči dětem výslovně zakázáno není.*“ Stejně tak se nevypořádal s žalobní námitkou uvedenou v odstavci 11 žaloby, podle které „*Dle aktuálních odborných diskusí Ministerstvo spravedlnosti připravilo novelu občanského zákoníku, která označuje tělesné trestání dětí za nepřijatelné. Nová právní úprava nezavádí postihy rodičů. Jejím smyslem je apelovat na rodiče, aby si sami uvědomili, že je vhodnější používat jiné výchovné prostředky. Česká republika je přitom jednou z posledních zemí Evropské unie, kde podobná úprava chybí. Právní úprava, která považuje přiměřený tělesný trest za výchovný prostředek, není v souladu s mezinárodními závazky České republiky, jako je Úmluva OSN o právech dítěte.*“ Obě tyto námitky byly podle stěžovatelky významné, neboť potvrzují její premisu, že § 59 odst. 1 písm. h) zákona o sociálně-právní ochraně dětí nepostihuje jakékoli fyzické trestání dětí, ale jen fyzické trestání, které je nepřiměřené.

[21] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkazuje na své rozhodnutí a vyjádření k žalobě.

#### IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[22] Nejvyšší správní soud nejprve hodnotil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 102, věta první s. ř. s.), proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelka je řádně zastoupena advokátkou (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[23] Dříve, než mohl Nejvyšší správní soud posoudit námitky uplatněné v kasační stížnosti, musel posoudit otázku její přijatelnosti. Přijatelnost je obecně dána v případech, k nimž se judikatura doposud nevyjádřila, v nichž existuje judikatura rozporná (nejednotná), nebo je potřeba učinit judikaturní odklon. Dále přijatelnost zakládá zásadní pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (blíže viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, a ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28, č. 4219/2021 Sb. NSS; všechna zde citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na [www.nssoud.cz](http://www.nssoud.cz)). Pro úplnost lze dodat, že uvedená ustálená judikaturní kritéria přijatelnosti kasační stížnosti, vycházející z citovaného usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, jsou použitelná i po novele § 104a odst. 1 s. ř. s., která s účinností od 1. 4. 2021 rozšířila okruh případů, při jejichž přezkumu zdejší soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti (viz výše rovněž odkazované usnesení č. j. 9 As 83/2021 - 28).

[24] Stěžovatelka výslovně neuvádí žádný důvod přijatelnosti kasační stížnosti. Otázkou odpovědnosti za přestupek podle § 59 odst. 1 písm. h) zákona o sociálně-právní ochraně dětí, spáchaný tím, že pachatel použil nepřiměřený výchovný prostředek - fyzický trest - vůči svému dítěti, se však Nejvyšší správní soud ve své judikatuře doposud nezabýval. Přijal proto kasační stížnost k věcnému projednání. Kasační stížnost je tedy přijatelná.

[25] Nejvyšší správní soud poté přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

[26] Kasační stížnost není důvodná.

[27] Nejvyšší správní soud nejprve přistoupil k posouzení námitky nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu. Případnou nepřezkoumatelností rozsudku je totiž povinen se podle § 109 odst. 4 s. ř. s. zabývat z úřední povinnosti, a to i bez námitky stěžovatelky. Vlastní přezkum rozsudku je pak možný pouze za předpokladu, že splňuje kritéria přezkoumatelnosti, tedy že je srozumitelný a vychází z důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku jeho rozhodnutí. Tato kritéria napadený rozsudek splňuje, je tedy přezkoumatelný.

[28] Krajský soud v rozsudku řádně a srozumitelně vyložil důvody svého rozhodnutí, vypořádal se s podstatou všech žalobních námitek a jeho závěry jsou podpořeny srozumitelnou argumentací na stranách 4 až 7 napadeného rozsudku. O tom, že je napadený rozsudek opřen o dostatek relevantních důvodů, ostatně svědčí i skutečnost, že stěžovatelka s jeho závěry věcně polemizuje v kasační stížnosti čítající 19 stran textu, což by v případě nepřezkoumatelnosti rozsudku fakticky nebylo možné.

[29] Stěžovatelka má sice pravdu, že krajský soud pochybil, pokud výslovně neuvedl, že zamítá její důkazní návrhy. Jednalo se o výsledky stěžovatelky a jejího manžela a dále

pokračování

listinné důkazy (fotografie „lehké dřevěné obracečky“, na níž je vyryt nápis „na prdel“, lékařskou zprávu ze dne 5. 10. 2022 a rozsudek Okresního soudu v Hodoníně č. j. 0 Nc 675/2021 - 44, o úpravě výchovy a výživy pro dobu před a po rozvodu manželství a úpravě styku nezletilého a jeho sestry s rodiči). Tato vada ovšem nemá vliv na zákonnost napadeného rozsudku (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 10. 3. 2015, sp. zn. II. ÚS 2172/14; judikatura tohoto soudu je dostupná na [www.usoud.cz](http://www.usoud.cz)). Zásadní totiž je, že z odůvodnění napadeného rozsudku implicitně vyplývá, že krajský soud zamítl důkazní návrhy s ohledem na to, že nepovažoval za významné, jaké nástroje stěžovatelka používala k tělesnému trestání nezletilého, jak intenzivní byly tresty nebo jaké okolnosti stěžovatelku vedly k tělesnému trestání nezletilého. Podle krajského soudu totiž *jakýkoli tělesný trest* zasahuje do důstojnosti nezletilého, a proto se jedná o nepřiměřený výchovný prostředek ve smyslu § 59 odst. 1 písm. h) zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Ve světle tohoto názoru zjevně nebylo nutné, aby krajský soud prováděl důkazy ke zjištění dílčích okolností trestů syna stěžovatelky.

[30] Dále stěžovatelka namítá, že se krajský soud nezabýval jejími námitkami v odstavcích 9 a 11 žaloby (viz odstavec [20] tohoto rozsudku). Není pravdou, že krajský soud nereagoval na argumentaci stěžovatelky, že tělesné tresty vůči dětem česká právní úprava nezakazuje. Krajský soud si byl vědom absence výslovného zákazu tělesných trestů dětí ve vnitrostátní úpravě, nicméně s ohledem na závěry judikatury ESLP a Nejvyššího soudu vyložil neurčitý právní pojem *nepřiměřený výchovný prostředek* tak, že pod jeho obsah spadá každý tělesný trest. Dovodil tak, že skutková podstata přestupku podle § 59 odst. 1 písm. h) zákona o sociálně-právní ochraně dětí je naplněna vždy, je-li zjištěno, že byl vůči dítěti použit tělesný trest. Jinak řečeno, absenci výslovné úpravy zákazu tělesných trestů vůči dětem nepovažoval za okolnost bránící tomu, aby byla stěžovatelka shledána vinou za přestupek § 59 odst. 1 písm. h) zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Podle krajského soudu bylo dostatečné, že vnitrostátní úprava výslovně uvádí, že rodič je oprávněn použít výchovné prostředky pouze v podobě a míře, která se nedotýká důstojnosti dítěte; tělesné tresty pak dle krajského soudu do důstojnosti dítěte zasahují vždy, a jsou tedy nepřipustné.

[31] Nejvyšší správní soud připouští, že krajský soud výslovně nereagoval na žalobní námitky ohledně nejednotných názorů v odborné veřejnosti na to, zda jsou tělesné tresty vůči dětem v České republice zakázány, nebo tvrzení, že většinová společnost takové tělesné tresty akceptuje. Soudy však nemají povinnost vypořádat se s každým dílčím argumentem, pokud proti tvrzení účastníka řízení postaví právní názor, v jehož konkurenci námitky jako celek neobstojí. Takový postup shledal ústavně konformním i Ústavní soud v nálezu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, v němž uvedl, že „[n]ení porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná.“ Pokud se tedy krajský soud výslovně nevyjádřil k těmto dílčím argumentům stěžovatelky, které nebyly způsobilé zvrátit jeho závěr o nedůvodnosti žaloby (k tomu viz také odstavec [49] níže), nezpůsobuje to nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku. Postačuje, že reagoval na podstatu argumentace stěžovatelky a vysvětlil, proč jí nepřisvědčil (nosným argumentem napadeného rozsudku bylo, že podle judikatury ESLP jakýkoliv tělesný trest má vždy ponižující charakter; jedná se tedy o nepřipustný zásah do důstojnosti dítěte *per se*).

[32] Kasační důvod ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tedy není dán.

[33] Následně Nejvyšší správní soud přistoupil k posouzení věcných námitek stěžovatelky.

[34] Jádrem sporu je, zda stěžovatelka mohla být shledána vinnou ze spáchání přestupku podle § 59 odst. 1 písm. h) zákona o sociálně-právní ochraně dětí za tělesné trestání svého syna, aniž by byla posuzována intenzita tělesného trestání a okolnosti, za kterých stěžovatelka k uvedenému výchovnému prostředku přistupovala, a to za situace, kdy účinná vnitrostátní právní úprava zákazů tělesných trestů nezletilých výslovně neobsahuje.

[35] Stěžovatelka namítá, že pod neurčitý právní pojem *nepřiměřený výchovný prostředek* spadá jen takový tělesný trest použitý vůči dítěti, který je nepřiměřený s ohledem na okolnosti konkrétního případu. Podle ní je tedy nesprávný závěr krajského soudu, dle něž **každý tělesný trest** použitý vůči dítěti je *nepřiměřeným výchovným prostředkem*.

[36] Podle § 59 odst. 1 písm. h) zákona o sociálně-právní ochraně dětí *fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že použije vůči dítěti nepřiměřený výchovný prostředek nebo omezení*.

[37] Podle § 857 odst. 2 občanského zákoníku, *dokud se dítě nestane svéprávným, mají rodiče právo usměrňovat své dítě výchovnými opatřeními, jak to odpovídá jeho rozvíjejícím se schopnostem, včetně omezení sledujících ochranu morálky, zdraví a práv dítěte, jakož i práv jiných osob a veřejného pořádku. Dítě je povinno se těmito opatřeními podřídit*.

[38] Podle § 884 odst. 2 občanského zákoníku ve znění účinném do 31. 12. 2025 *výchovné prostředky lze použít pouze v podobě a míře, která je přiměřená okolnostem, neohrožuje zdraví dítěte ani jeho rozvoj a nedotýká se lidské důstojnosti dítěte*.

[39] Podle § 884 odst. 2 občanského zákoníku ve znění účinném od 1. 1. 2026 *výchovné prostředky lze použít pouze v podobě a míře, která je přiměřená okolnostem, neohrožuje zdraví dítěte ani jeho rozvoj a nedotýká se lidské důstojnosti dítěte. Platí, že lidské důstojnosti dítěte se dotýká tělesné trestání, působení duševního strádání nebo jiné ponižující opatření*.

[40] Podle čl. 7 odst. 1 Listiny *nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena. Omezena může být jen v případech stanovených zákonem. Podle odstavce 2 téhož článku Listiny nikdo nesmí být mučen ani podroben krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu*.

[41] Podle čl. 10 odst. 1 Listiny *každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno*.

[42] Podle čl. 39 Listiny *jen zákon stanoví, které jednání je trestným činem a jaký trest, jakož i jaké jiné újmy na právech nebo majetku, lze za jeho spáchání uložit*.

[43] Je pravdou, že aktuálně účinná právní úprava výslovně nezakazuje tělesné tresty dětí. Jak bude vysvětleno níže, tato okolnost ovšem nevylučuje odpovědnost stěžovatelky za přestupek podle § 59 odst. 1 písm. h) zákona o sociálně-právní ochraně dětí, kterého se dopustila tím, že opakovaně tělesně trestala svého nezletilého syna.

pokračování

[44] Skutková podstata přestupku podle § 59 odst. 1 písm. h) zákona o sociálně-právní ochraně dětí obsahuje neurčitý právní pojem *nepřiměřený výchovný prostředek*, s nímž se ze své podstaty pojí jeho obecnost a nezbytnost konkretizace v aplikační praxi. Tím zákonodárce vytváří prostor správním orgánům, aby zhodnotily, zda konkrétní jednání lze na základě individuální povahy jednotlivých případů podřadit pod skutkovou podstatu obsahující daný neurčitý právní pojem. Správnost podřazení určitého jednání pod neurčitý právní pojem je aplikací práva a podléhá tedy soudnímu přezkumu (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2012, č. j. 5 As 47/2011 - 77, nebo ze dne 19. 1. 2012, č. j. 9 As 80/2011 - 69).

[45] Z již zmiňovaného rozsudku ESLP ve věci *D. M. D. proti Rumunsku* (viz zejména body 50 a 51) vyplývá, že tělesné tresty vůči dětem nelze tolerovat a státy by se měly snažit je výslovně a komplexně zakázat zákonem i praxí. Respektování důstojnosti dětí nemůže být zajištěno, pokud by vnitrostátní soudy přijaly jakoukoli formu ospravedlnění špatného zacházení, včetně tělesných trestů, které je zakázáno podle čl. 3 Úmluvy. Závěr, že tělesné tresty dětí nelze tolerovat, není ojedinělý a vyplývá také z pozdější judikatury ESLP (viz rozsudky ze dne 21. 5. 2019, ve věci č. 49450/17, *O. C. I. a ostatní proti Rumunsku*, nebo ze dne 22. 3. 2018, ve věci č. 11308/16, *Tlapak a ostatní proti Německu*).

[46] Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2006, sp. zn. I. ÚS 310/05, „orgány veřejné moci (mají) obecnou povinnost přiblížit k interpretaci Evropské úmluvy prováděné ESLP [...] jak ve věcech, kde rozhodovaly v řízeních proti České republice, tak i ve věcech, které se týkají jiného členského státu Úmluvy, pokud tyto věci mají podle své povahy význam též pro interpretaci Úmluvy v českém kontextu.“ Závěry výše zmiňované judikatury ESLP ohledně nepřipustnosti tělesných trestů dětí je proto třeba zohlednit také při výkladu neurčitého právního pojmu *nepřiměřený výchovný prostředek*. Vyplývá z ní, že tělesné tresty vůči dětem, jako forma špatného zacházení, jsou v rozporu s čl. 3 Úmluvy a nelze je schvalovat, a to ani v situaci, kdy mají být použity z „*výchovných důvodů*“ (takto argumentovala stěžovatelka). Je jimi zasahováno do důstojnosti dětí (čl. 10 odst. 1 a čl. 7 odst. 2 Listiny) a jsou vždy ponižující. S ohledem na výše popsané závěry je nepochybné, že tělesné tresty dětí jsou ze své podstaty *nepřiměřeným výchovným prostředkem*.

[47] Není pravdou, že krajský soud v rozporu se zásadou *nullum crimen sine lege certa* upřednostnil extenzivní výklad neurčitého právního pojmu *nepřiměřený výchovný prostředek*, jímž odpovědnost stěžovatelky nepřipustně rozšířil. Pro naplnění ústavní zásady *nullum crimen sine lege certa* (která se uplatní i při správním trestání; viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2004, č. j. 6 A 126/2002 - 27, č. 61/2005 Sb. NSS) není nutná předvídatelnost založená na absolutní a jednoduché jistotě možné sankce. Není proto vyloučeno, aby úprava přestupků obsahovala pojmy, k jejichž řádnému uchopení je nezbytná i netriviální interpretace (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 28. 11. 2011, sp. zn. IV. ÚS 2011/10). Současně platí, že **skutková podstata přestupku může být zpřesněna judikaturou, aniž by došlo k porušení čl. 39 Listiny** (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 14. 10. 1998, sp. zn. Pl. ÚS 6/98, nebo rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 15. 11. 1996, ve věci č. 17862/91, *Cantoni proti Francii*). Právě taková situace nastala v projednávané věci; nyní přijatý výklad neurčitého právního pojmu *nepřiměřený výchovný prostředek* (vycházející zejména ze závěrů judikatury ESLP a Listiny) ještě sám o sobě neznámá, že odpovědnost stěžovatelky za přestupek byla nepřipustně rozšířena.

Skutkové podstaty přestupků obsahující neurčitý právní pojem již ze své podstaty často vyžadují netriviální interpretaci, mnohdy upřesněnou právě judikaturou [srov. např. neurčitý právní pojem *občanské soužití* obsažený v dříve účinném § 49 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, a jeho výklad v rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. 5. 2011, č. j. 1 A 24/2010 - 22; č. 2446/2011 Sb. NSS]. Tato okolnost ovšem bez dalšího nevede k nepředvídatelnosti odpovědnosti za přestupek a možné sankce.

[48] Nejvyšší správní soud nesouhlasí se stěžovatelkou, že se nabízely dva srovnatelné výklady toho, zda jsou tělesné tresty vůči dětem ze své podstaty nepřiměřeným výchovným prostředkem. Jak bylo vysvětleno výše, výklad, dle něž tělesné tresty vůči dětem jsou ze své podstaty (tedy vždy, bez zkoumání intenzity trestání a okolností, kdy k nim je přistupováno) nepřiměřeným výchovným prostředkem, neboť je jimi zasahováno do důstojnosti dětí, je jediný souladný se závěry judikatury ESLP a čl. 10 odst. 1 a čl. 7 odst. 2 Listiny. Krajský soud by proto postupoval nezákonně, pokud by neurčitý právní pojem *nepřiměřený výchovný prostředek* nevyložil v souladu se závěry judikatury ESLP.

[49] Je pravdou, že v odborné i laické veřejnosti se objevují názory, že současná právní úprava tělesné trestání dětí povoluje (jak stěžovatelka tvrdila v žalobě a v kasační stížnosti). Také aktualita Ministerstva spravedlnosti ze dne 13. 6. 2024 informuje, že „*Evropský výbor pro sociální práva shledal, že v českém právním řádu není výslovně ani prostřednictvím jasné a přesné judikatury zakotvena nepřijatelnost všech forem tělesných trestů na děti a že zákonná úprava výslovně nezakazuje tělesné tresty z výchovných důvodů a postihuje jen takové, které dosáhnou zvláštního stupně závažnosti.*“ Tyto názory vycházejí z premisy (kterou zdůrazňuje také stěžovatelka), že občanský zákoník tělesné trestání dětí výslovně nezakazuje. Jak již Nejvyšší správní soud vysvětlil shora, tato okolnost není určující. Ve světle výše citované judikatury ESLP tělesné tresty vůči dětem jako forma ponižujícího zacházení zasahují do důstojnosti dítěte, jsou tedy i v rozporu s čl. 7 odst. 2 Listiny, a tudíž jsou nepřípustné absolutně a bezvýjimečně (zákon je nemůže implicitně povolovat). Důsledkem toho je, že ačkoli teprve § 884 odst. 2 věta druhá občanského zákoníku ve znění účinném od 1. 1. 2026 pomocí nevyvratitelné domněnky *výslovně* zakotvuje nepřijatelnost tělesného trestání dětí, nejedná se *stricto sensu* o změnu dosavadní právní úpravy. Nová úprava je spíše jen upřesněním dosavadní právní úpravy pro dosažení jejího souladu s judikaturou ESLP a také zohledněním mezinárodních závazků České republiky (vyplývajících zejména z Úmluvy o právech dítěte). Jinak řečeno, legislativní zakotvení nevyvratitelné domněnky v § 884 odst. 2 větě druhé občanského zákoníku má sloužit ke snadnější interpretaci neurčitého právního pojmu *nepřiměřený výchovný prostředek*, než tomu je za aktuálně účinné právní úpravy; nejedná se však o nové právní pravidlo.

[50] Důvodná není ani námitka, dle níž měl krajský soud aplikovat test proporcionality, jímž by poměřil základní právo stěžovatelky, podle kterého není přestupku a trestu bez zákona, s veřejným zájmem státu na ochraně dětí. Jak již Nejvyšší správní soud uvedl, pouhá absence výslovného zákazu tělesného trestání dětí v občanském zákoníku nebrání odpovědnosti stěžovatelky za přestupek podle § 59 odst. 1 písm. h) zákona o sociálně-právní ochraně dětí a nezasahuje do jejího práva garantovaného čl. 39 Listiny. S ohledem to Nejvyšší správní soud neshledal možnou kolizi dvou protichůdných základních práv či ústavních hodnot. Proto krajský soud nebyl povinen provádět test proporcionality, jak mylně tvrdí stěžovatelka.

pokračování

[51] Nejvyšší správní soud tedy souhlasí s krajským soudem a žalovaným, že všechny tělesné tresty použité proti dítěti jsou nepřiměřeným výchovným prostředkem, neboť je jimi zasahováno do lidské důstojnosti. Proto také dospěl krajský soud ke správnému závěru, že správní orgány se nemusely zabývat přiměřeností konkrétního tělesného trestu, tedy tím, jaký nástroj, v jakém časovém období a za jakých situací stěžovatelka k trestání nezletilého používala. Jinak řečeno, i pokud by bylo ve správním řízení prokázáno, že stěžovatelka syna trestala pouze „lehkou dřevěnou obracečkou“, fyzické trestání používala v situaci, kdy byl nezletilý vulgární a agresivní, a tělesně ho trestala především v období dvou měsíců (nikoli během půl roku), i v takovém případě by vůči nezletilému použila tělesný trest, který je ze své podstaty nepřiměřeným výchovným prostředkem.

[52] *Obiter dictum* lze dodat, že okolnosti tělesného trestání dítěte by mohly být relevantní pouze z pohledu (ne)naplnění materiální stránky přestupku. Jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008 - 45; č. 2011/2010 Sb. NSS, jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech materiální znak přestupku, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti. Ke splnění materiálního znaku nedojde pouze tehdy, existují-li významné okolnosti, které snižují konkrétní společenskou škodlivost, že nedosahuje ani minimální hranice typové škodlivosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 2. 2015, č. j. 3 As 92/2014 - 32). V posuzované věci ovšem pro úvahu ohledně nenaplnění materiální stránky přestupku nebyl prostor, protože stěžovatelka takovou námitku v kasační stížnosti nevznesla.

[53] Nakonec stěžovatelka argumentovala tím, že čl. 19 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte není *samovykonatelný*, není způsobilý *per se* zavazovat subjekty vnitrostátního práva a ukládat jim práva a povinnosti. Na odpovídající žalobní námitku správně reagoval krajský soud tak, že stěžovatelce není kladeno za vinu porušení Úmluvy o právech dítěte. To ovšem nebrání tomu, aby správní orgány přihlížely k Úmluvě o právech dítěte a k dalším zdrojům mezinárodního práva v argumentační rovině při výkladu neurčitého právního pojmu *nepřiměřený výchovný prostředek* a při posouzení přiměřenosti stěžovatelkou použitého výchovného prostředku.

## V. Závěr a náklady řízení

[54] Nejvyšší správní soud tudíž shledal kasační stížnost nedůvodnou a zamítl ji za podmínek vyplývajících z § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.

[55] O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věta první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka byla v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšná, právo na náhradu nákladů řízení jí nenáleží. Žalovaný byl ve věci úspěšný, nevznikly mu však náklady přesahující běžný rámec jeho úřední činnosti. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že se žádnému z účastníků náhrada nákladu řízení nepřiznává.

**Poučení:** Proti tomuto rozsudku **nejsou** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 25. listopadu 2025

JUDr. Tomáš Rychlý  
předseda senátu